

Úvodník

Milé čtenářky, milí čtenáři e-Věstníku,

původně jsme chtěli v tomto čísle shrnout a reflektovat všechny zimní akce, v nichž měla prsty PSNV-CZ, abychom viděli celek a nějak si uvědomili kromě té vykonané práce i základní souvislosti, principy a metody a mohli je podrobit jisté reflexi. Říci si, co se podařilo, co ne, či co bychom mohli v příští zimě dělat jinak.

Letos nás ale hektické jaro poněkud zaskočilo a jsme víc u včel než u klávesnic... Je to koneckonců dobře a navíc krásné...

Takže téma zimních aktivit rozdělíme a v dnešním čísle si budete moci přečíst o právě skončeném Techagru a o Jarním semináři nástavkového včelaření, který se konal v Nepomuku 29. března. To další přineseme v příštích číslech. Děláme to proto, že zároveň přinášíme i pozvánky na akce, jejichž uveřejnění nesnese odkladu... A také to pro Vás nebude tak dlouhé... ☺

Protože jsme ale nedávno spustili [projekt Coloss](#), který zkoumá zimní úhyny a jejich příčiny a začleňuje naši republiku do evropského kontextu, zkusili jsme se zeptat na první zkušenosti Radka Kobzy, jenž se podílí na managementu celého projektu.

Redakce

Monitorujeme počty přeživších včelstev aneb nahlédnutí do kuchyně českého COLOSSu

První stovky včelařů již vyplnily krátký dotazník dostupný na www.psnv.cz, ale cíle pilotního ročníku jsou vyšší. Jaké? Nejen na to jsme se zeptali Radka Kobzy z PSNV-CZ.

Jaké jsou první dojmy ze zapojení české včelařské komunity do projektu?

Určitě pozitivní, během prvních tří dnů vyplnilo dotazník přes 60 včelařů a nyní, 14 dnů po spuštění kampaně, máme více jak 200 odpovědí.

Je to málo, nebo hodně?

Nezáleží jen na počtu. Hodně se snažíme, aby skupina respondentů byla co nejvíce pestrá. Ze všech regionů České republiky, od hobby včelařů po profíky. Papírová verze dotazníku umožňuje zapojení se i starší generaci bez přístupu k internetu, pro kterou je jinak on-line verze nedostupná. Znovu opakujeme, že k účasti vyzýváme všechny včelaře, i ty, kteří v letošní zimě úhyny nezaznamenali. Budeme spokojeni, když překročíme hranici 1000 odpovědí. To již je statisticky průkazný vzorek pro porovnání v rámci evropské studie.

To vám ale ještě nějaké ta stovka odpovědí chybí! Je reálné ji dosáhnout?

Určitě, proto studie běží, tak jako v okolních státech, do 31.5. A chystáme další aktivity na její podporu. Díky partnerům se nám podařilo uvést v život i myšlenku loterie, kdy včelaři, kteří nám zanechají svůj email, budou v červnu slosováni o hodnotné ceny. Získají poukazy k odběru zboží na www.vcest.cz, www.nastavky.cz, nebo o dárkový poukaz na předplatné Moderního včelaře.

Mohou Vám ochotní včelaři nějak pomoci?

Určitě! PSNV-CZ má více jak 600 členů, proč by se všichni nemohli do studie zapojit? Studie nezabere více jak 15 minut času a mnozí se již nabídli, že osloví i včelaře ve svém okolí a pomohou jim dotazník vyplnit. Přesně takovou aktivitu vítáme a velmi si jí ceníme.

Jak vůbec ke spolupráci s Univerzitou v Grazu došlo?

Na Apimondii v Kyjevě jsme s kolegy zavítali na přednášku Roberta Brodschneidera. Zaujala nás anotace ve sborníku a skutečnost, že prezentoval data ze sousední země, o které ale nemáme moc povědomí. Snad jen, že se k nám importují včelí matky a na jižní Moravě i rezistentní roztoči. Hned při prvním kontaktu po přednášce se usmál a korejským kolegům dal jasně najevo, že včelí matky na univerzitě neprodávají. Na povídačky o rezistentních roztočích cestujících přes hranice došlo při diskusích u piva v Brně, kam jsme jej pozvali přednášet na setkání VMS.

Přeskočil jsi možná pro někoho zajímavou otázku financování...

Jistě, každý projekt něco stojí. Především ale čas a energii lidí v projektovém týmu. Jmenovitě Jirky Danihlíka, Zdeňka Klímy, ale i Roberta Brodschneidera, který nám hodně pomáhá. Všichni v projektu pracují bez nároku na odměnu. S náklady na cestovné a ubytování nám pomohla PSNV-CZ a v neposlední řadě i česko-rakouský fond spolupráce AKTION. Většinou jim tam posílají projekty na výměnné pobyty studentů němčiny, ale i naše specifická žádost nakonec našla podporu.

Projekt WINLOSS trvá po celý rok 2014. V únoru se kolegové účastnili workshopů COLOSS v Grazu, v červnu přijede rakouský tým do ČR vyhodnotit data ze studie a plánujeme i workshop s Robertem. Na podzim se plánují další setkání, pokud vše dobře dopadne, pak na příštím VMS setkání v Brně bude přednášet i prof. Karl Crailsheim, přední světová kapacita v oboru apidologie.

Co je vlastně cílem spolupráce?

Komunikujeme především zapojení se do evropského COLOSSu, ale nejen skrze účast na workshopu, čímž se automaticky dostanete na seznam osob zapojených do této skupiny apidologů, ale aktivně, vyplněním bílého místa na mapě Evropy, tedy zapracováním dat za Českou republiku. Prakticky nás ale zajímají především výstupy ze studie, analýza rizik a vlivů na zimní úhyny včelstev a jejich porovnání se světem. Byť je to hodně vědecký přístup, praktický přínos pro včelaře je v hledáčku všech vědců zapojených do pracovních skupin COLOSSu.

Vedlejším dopadem je pak i osvětlení stavu oboru v ČR v rámci evropské komunity apidologů. Jejich předchozí pokusy o zapojení Česka do COLOSSu nebyly vyslyšeny. Mimochodem, až po příspěvku Jirky a Zdeňka o stavu včelařství v ČR na únorovém setkání v Grazu pochopil Robert některé dotazy českých včelařů z pléna na setkání VMS v Brně. Z původních 10 minut prezentace se vyvinula více jak 40 minutová diskuse a z reakcí přítomných bylo jasné, že svým pojetím metodik na tlumení včelích nemocí jsme v Evropě opravdu „unikátní“.

V neposlední řadě se nám daří navázat osobní vztahy s předními kapacitami v oboru v evropském i celosvětovém měřítku. V porovnání se situací v České republice vidím tento přínos do budoucna jako nejdůležitější. V PSNV-CZ již hledáme cesty, jak tyto pracně vyšlapané cestičky nabídnout k užítku začínajícím odborníkům, studentům v oboru.

Projekt realizuje Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně ve spolupráci s Univerzitou Graz a PSNV-CZ za přispění fondu na podporu česko-rakouské spolupráce AKTION.

Zajímá Vás, jak vypadají zimní úhyny včelstev v ČR v porovnání se zbytkem Evropy?

Zapojte se do studie!

→ jednoduchý dotazník

→ anonymní odpovědi

→ ověřená metodika COLOSS

→ porovnat úhyny v ČR a v Evropě

→ identifikovat a porovnat příčiny úhynů

→ praktická pomoc včelám a včelařům

S vyšším počtem odpovědí se zvyšuje přesnost studie. Zadejte svá data, i když jste úhyn nezaznamenali. Dotazník je dostupný elektronicky i jako papírová verze na www.psnv.cz

Generální partneři projektu věnovali dárkové poukazy k odběru včelařských potřeb a předplatného časopisu do slosování účastníků studie:

**MODERNÍ
VČELAŘ**

NĀSTĀVKY.CZ

VČELAŘSKÉ POTŘEBY
Horní Kalná
www.vcest.cz

Včelařská setkávání

V Nepomuku jsme uzavřeli zimu...

Nepomuk je malé a půvabné městečko na jih od Plzně a v příjemné a oku i duši milé krajině. Mám ho v sobě z časů mlada, kdy jsme jezdili řeku Úslavu (neb láska k malým řekám byla a je jistou formou vášně...) a dotýkali se lokálních pamětihodností, [Zelenou Horou](#) nekonče...

Návrat do Nepomuku 29. března byl ale za jiným účelem. Včelařova zima zavírala se tam celodenním [Jarním seminářem nástavkového včelaření](#).

Jde vlastně v jistém slova smyslu o obnovenou tradici. PSNV-CZ měla už dříve snahu držet jarní semináře co určitou časovou protiváhu k seminářům podzimním v rámci celé zimní sezony, ale pak nebyl čas a nebyli lidi a všeho bylo nějak moc. Takže přetrval jen dnes už tradiční podzimní seminář, jenž nyní úspěšně zakotvil ve Zbýšově.

Celé to nabralo ale obrat ve chvíli, kdy absolvent oboru Včelař na Jihočeské včelařské škole v Blatné Jan Turč přišel s nápadem jarní seminář uspořádat a nabídl zajímavý model spolupráce PSNV-CZ a místního včelařského spolku, fungujícího jako ZO ČSV.

Věřu tak trochu experiment a asi i téma na samostatnou úvahu, také vzhledem k tomu, jak se dnes v řadě věcí liší vidění včelařského světa PSNV-CZ a toho, co hlásalo do nedávna vedení ČSV. Debata v té věci proběhla ostatně i v radě PSNV-CZ. A z diskuse, kdy se vše nějak a zcela otevřeně probralo, vyšlo: jde přece o včely a o včelaře! Nesetkávají se členové toho či onoho tábora, aby se utvrzovali ve víře a v tom, co již slyšeli, viděli a přijímají a nějak odjinud vědí. Setkávají se včelaři a včelaření je přece obor založený na komunikaci a spolkování. Takže dohoda a spolu s kolegou Turčem to za PSNV-CZ odpracoval ředitel kanceláře Ing. P. Texl.

A byl na světě celodenní jarní seminář, podařilo se domluvit atraktivní program s přednáškami, které slibovaly hodně zajímavého. Je za tím spousta práce, jednání, korespondence, ale podařilo se a díky za to! Seminář se totiž věru povedl. Proto bych jako host z daleka především chtěl moc poděkovat všem, kteří jakkoli pomohli. Od kolegyň, které odpracovaly registraci a prvotní kontakt s příchozími, po samotné organizátory, kteří to vše odpracovali se vším všudy. Snad mi odpustíte i poděkování personálu hotelu [U zeleného stromu](#) za vstřícnost, příjemné prostředí, dobré pivo i kafe a velmi dobrý oběd. Akorát mě mrzí, že neměli točenou kofolu... Za tu bych se příště (bude-li příště) moc přimlouval... ☺

Jak již řečeno, seminář byl společnou akcí a ono „společně“ bylo jaksí určující po celý den. Každý navíc dostal možnost říci si své a zněly zcela volně a bez limitů rozličné názory, byly v klidu vyslechnuty, respektovány a byl-li zájem, podrobeny debatě. Osobně to velice oceňuji.

A jako to bylo konkrétně a v detailech? Dovolím si pár postřehů:

Místo

Nepomuk co místo semináře – výborný výběr! To potvrzuje i množství včelařů, kteří dorazili. Dá se tam dojet dobře z řady míst od jihu, východu i západu. Koneckonců i od severu a dokonce i z Dobřichovic od Karlštejna, i když je třeba neminout první ranní vlak po půl páté ☺... Sál byl plný a díky všem, co přišli a že jich bylo tolik...

Program

Hodně zajímavý a tematicky hodně „rozprostřený“, přičemž na jednotlivé příspěvky i na diskusi bylo dost času (to bývá obvykle problém u obdobných setkání a tu se věru zadařilo získat pro každou přednášku dost prostoru. Poděkování za takto nastavenou dramaturgii náleží pořadatelům. Propagace byla velmi dobrá, pozvánka i program se jistě dostaly ke všem, kteří měli zájem a takové akce hledají.

Publikum

Vstřícné, vnímavé a přemýšlející. A tolerantní. Dalo se v klidu souhlasit i nesouhlasit. Nebyl problém, říci si své. Nebylo sice mnoho těch, kteří svůj názor či dotaz předložili k veřejnému posouzení, ale našli se a tohle je ostatně jen otázka času. Zvykáme si a už víme, že není problém se ptát a říkat, co si

myslíme. A systém je u těchto setkání už tak nastaven. A navíc nikdo na nikoho nekřičel nic o „ilegálních metodách“... Bezva! Tohle si nenechme vzít, všichni z toho nakonec budeme nějak profitovat...

K jednotlivým přednáškám

V úvodu představil ředitel kanceláře PSNV-CZ Ing. P. Texl PSNV-CZ, její cíle, včetně snah o jednoduché včelaření co nejlépe přírodě, její systém vzdělávání (kursy, přednášky, letní školy, Jihočeskou i Moravskou včelařskou školu), projekty ([VMS](#), [Včelař – Farmář](#), či nový projekt [Winloss](#), který nás začleňuje do celoevropského úsilí poznat příčiny zimních úhynů včelstev). A také ediční činnost. Ostatně poslední ročníky časopisu Moderní včelař bylo možno si bez problémů koupit. Na stěnách visely velké výukové obrazy, vzniklé pro projekt Včelař – farmář a účastníci semináře také mohli vidět ukázky z výukových videí, která se v rámci tohoto projektu podařilo vytvořit.

Osobně mě velice zaujalo, jak zajímavě archivář V. Červenka mluvil o tom, jak se začalo včelařit ve známém klášteře ve Lnářích a jak postupně vznikalo to, co se posléze vyvinulo v podstatný jev konce 19. a začátku 20. století – spolkový život. Včetně zmínek o dávných osobnostech, které k tomu přispěly. Ty osoby jsme nakonec mohli i vidět na dobových fotografiích. Došlo i na to, jak se rychle pořizovaly nové, moderní úly, jak a proč se všichni setkávali, vzdělávali, jak testovali produkty včel v tekuté i tuhé podobě... Formálně brilantní a obsahově moc zajímavé, zvláště, když jsme viděli na dobových fotografiích konkrétní osobnosti a místa a události. A když jsme slyšeli o pozorovacích stanicích z počátku 20. století (!), o tom, jak se na rozvoji spolkové činnosti podílely ženy...

Jaroslav Sedláček co renomovaný chovatel matek měl mluvit samozřejmě o tom, co dobře zná a umí, tedy o chovu matek, avšak podstatnou část svého příspěvku věnoval varroóze, systému kolektivního, komisionálního a jednotného léčení, tématům spojeným s chovem či dovozem jiných plemen. A tu bych osobně trochu polemizoval o řadě aspektů, neb doba je už trochu jiná a stačí se jen trochu ohlédnout po našem okolí či nahlédnout za hranice našeho území a je to zjevné, ale to by bylo na dlouhou debatu. Jinak jeho postřehy o chovu matek byly hodně zajímavé a přínosné. Škoda však, že nebylo pak už moc prostoru na detaily a dotazy.

P. Holub představil, to, o čem už dávno přednáší na setkávání, píše ve svých textech publikovaných v Moderním včelaři i ve veřejných debatách. Tedy svůj pohled na to, jak se může šířit varroóza a s ní spojené komplikace, jak to vše vzniká a co a kdo (včetně samotných včelařů) k tomu přidává svou „trošku do mlýna“... Kdy dochází k tzv. horizontálnímu přenosu, nebo k domino efektu, co s tím, jak tomu předcházet či jak to předem můžeme vědět, když si nastavíme nějaký funkční systém monitoringu, třeba VMS, tolik stále diskutovaný, ale fungující systém založený na sdílení a vzájemném nezištném informování.

Jaroslav Lstibůrek a jeho povídání o tom, jak zpracovat med do produktů určených na pití, to už je dnes pověstné a žádané téma. V excelentním, odborně fundovaném a přitom pro posluchače velmi srozumitelném výkladu povídal i o tom, jak to dělali v dávných dobách, jak se to dá nejlépe dělat dnes, aniž bychom ubrali na všem, co med obsahuje, Jeho přednášky jsou dnes již pověstné a vždy hojně navštěvované a přínosné. Ačkoli stále v podstatě o témže tématu, vždy tam najdeme další a moc cenné poučení. I tentokrát dodal pro posluchače zajímavé detaily, jak je to vše ve vztahu se současnou legislativou a je-li to pro samotný produkt dobře, či ne. Nejen to, přidal také hodně cenných praktických rad pro samotnou přípravu. A také rady, jak se vyhnout začátečnickým chybám, jak dbát striktně na elementární hygienu etc., což považuje za zcela základní věc.

A. Machová pak mně osobně osvětlila řadu věci souvisících se zpracováním vosku, což jsem velmi ocenil, neb na problémy narážím často a hodně mě to zajímá i v souvislostech s tím, jak používají vosk mí kamarádi, kteří konservují a restaurují staré věci, zbraně i obrazy a potřebují vosk nepoškozený vysokou teplotou (tedy do 70 °C)...

Jak to vše tedy shrnout?

Asi jednoduše: Byla to velice podařená podle mého názoru akce, sám bych se moc přimlouval za to, aby se stala tradicí. Jistě: bude to vždy muset někdo odpracovat. Ale snad se ti obětavci najdou...

J. Matl

Stánek PSNV-CZ na výstavě Techagro z pohledu návštěvníka

Blížíme se k Brnu, cesta ubíhá a už jsme pomalu u výstaviště...Tak jako tisíce jiných návštěvníků z Moravy, Čech, Slovenska, Polska, takže než projdeme vstupní branou, uběhne ještě více než hodinka. Tentokrát je výstava o víkendu pouze v neděli, a to je znát. Výstavní pavilóny plné návštěvníků, a jelikož venku bylo sluníčko a na teploměru 20°C, uvnitř poněkud nedýchateľno, jenže to zapáleného včelaře neodradí.

Včelařský pavilón se těšil opravu velkému zájmu návštěvníků, nejen díky velké nabídce medovin a medových produktů. Na své si přišli včelaři i nevčelaři. Včelař si mohl prohlédnout a nakoupit všechno možné včelařské vybavení, od drobného nářadí přes úly až po větší zařízení včetně těch kočovných. Zhruba uprostřed pavilónu tyčil se stánek PSNV-CZ. K mání byl časopis **Moderní včelař** a drobné předměty se včelařskou tematikou, podložky pro varroamonitoring a šablony k PIN testu pro testování čistícího pudu. Nechyběl každoroční kalendář zdarma a rovněž zde byla možnost konzultace včelařských problémů či možnost nechat si pomocí mikroskopu vyšetřit nosematózu z přineseného vzorku včel. Stánek prezentoval výukové pomůcky (obrazy, videa, texty) a vzdělávací činnost PSNV-CZ, na velké obrazovce probíhaly záznamy ze vzdělávacích videí projektu Včelař – Farmář. Především však stánek nabízel místo k setkání včelařů s posezením u čaje či kávy oslazené – jak jinak – než medem.

P. Jonešová

Foto: Petra Jonešová

Techagro ještě jednou a jinýma očima

Na Techagro do Brna jsem se svezl se známými včelaři autem. Naše první kroky samozřejmě vedly do pavilonu E, jehož zhruba polovina byla vyhrazena právě včelařům. V přízemí se prezentovaly jednotlivé včelařské spolky, truhláři, výrobci a prodejci včelařských potřeb z Čech i zahraničí. Ze zahraničních firem byl k vidění Lysoň proslulá firma Paradise Honey se svými plastovými úly a také firma Königin nabízela kompletní vytáčecí linku. Na delší dobu jsem se zastavil právě u stánku Paradise Honey, bohužel od vystavovatelů jsem se nedozvěděl, zdali budou mít zastoupení v ČR ani kolik by jejich nástavek asi mohl stát.

Ostatní prodejci nabízeli většinou běžný sortiment, který je vidět v každé včelařské prodejně. Malinkatý stánek měl i VÚVČ, s. r. o., a nabízel tam svůj nový produkt Bee-safe. Z výrobců byl nejvíce vidět pan Břinek, který svými úly zaplnil plochu asi 20x20 m a bylo možno si vše osahat.

Z prodejců ale byli nejvíce vidět distributoři invertů. Bylo jich tam několik a bylo zajímavé si je projít a prohodit s nimi pár slov, protože jste se u každého dozvěděli, že jen a jen jejich invert je pro včely neškodný, bohužel na rozdíl od toho co nabízí konkurence. Na konci tohoto kolečka si každý musel udělat závěr, že buď není neškodný žádný invert, nebo všechny.

Uprostřed plochy vyhrazené včelařům byla historická výstava včelařských pomůcek a úlů a kousek od ní jste mohli najít stánek PSNV-CZ. Byl velmi hezký a promyšlený, každý si v něm něco našel, jak začínající včelaři, se mohli seznámit se základními pojmy a praktikami, tak i ti „služebně“ starší si mohli např. vyzkoušet, jak udělat preparát pro vyšetření nosemy. Já jsem si zde konečně osahal řecké plastové rámy (zajímavou alternativu k rámkům pana Žáka) a řecká krmítka. Také jsem se na velké obrazovce, která byla součástí stánku, seznámil se studijními materiály, které vznikly v rámci projektu Včelař – Farmář. Tento stánek hodnotím kladně.

Samozřejmě mi to nedalo a chtěl jsem porovnat stánek PSNV-CZ se stánkem ČSV. Dlouho jsem ho nemohl najít, protože nebyl vůbec označen, našel jsem ho až po chvíli doptávání. Bohužel musím říci, že stánek ČSV nebyl vůbec připravený. ČSV měl sice asi tak o 1/3 větší plochu než PSNV-CZ ale jediné, co jste tam našli, byla postarší dáma rozdávající balonky s nápisem „160 let spolkového včelaření na Moravě“ a mohli jste si u ní také zakoupit stejnojmennou brožuru. Jinak ani poutač, že se jedná o stánek ČSV. O včelách a včelaření jste tam nenašli už vůbec nic. Ani ten plakát o třech pilířích našeho včelaření, ani ty roletky „bez medu“, co jsou k vidění na většině akcí ČSV.

Když Vás unavilo přízemí, tak jste mohli zajít do patra do přednáškového sálu na jednu z šesti přednášek, které se zde konaly. Já jsem si vybral přednášku paní MUDr. J. Hajduškové *Praktické využití včelích produktů pro zdraví člověka* a musím říci, že byla velmi pěkná. Paní doktorka skoro celou přednášku hovořila jen o medu a její vyprávění bylo poutavé a poučné.

Bohužel jsem ale od výstavy čekal více a její návštěva byla pro mě spíše zklamáním než přínosem.

M. Vondruška

Pozvánky

Pozvánka na Včelařská setkávání v Ostravě

Milé včelařky a milí včelaři,

aby ani Ostravsko nebylo bokem dění, rozhodli jsme se také přidat svou trošku do mlýna.

Dne 10. dubna 2014 od 15:00 hod. se bude konat 1. „pracovní“ schůzka z řady v budoucnu pravidelných včelařských setkávání v Ostravě.

Setkání proběhne v učebně při botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Ostrava (ulice Slívova 32, Ostrava-Slezská Ostrava, autobusová zastávka Botanická zahrada).

Kapacita je prozatím omezena na deset až patnáct lidí. V zahradě se nacházejí včelstva, takže zaplesá i duše praktika. Cílem bude nastínit směr a seznámit zájemce s tématy přednášek, kursů a seminářů a dalších možností, jako například založení kroužku pro děti.

Doufáme, že včelařky a včelaře z okolí tato možnost zaujme a najdou se i tací, kteří aktivně přidají ruku k dílu.

Z důvodu omezené kapacity se prosím registrujete na e-mail: josef.lekki@seznam.cz

Za organizátory se na setkání s Vámi těší Bc. Josef Lekki (605 873 340).

Pozvánka na exkurzi po včelařských provozech 12. dubna 2014

PSNV-CZ připravuje jednodenní zájezd pro studenty včelařství při Středním odborném učilišti v Blatné. Volnou kapacitu autobusu nabízíme k doplnění členům společnosti. V rámci nabitého sobotního dne navštívíme dvě včelnice a známý zpracovatelský závod včelích produktů.

Termín: 12. dubna 2014

Příspěvek: 500 Kč / os.

Přihlášky: reditel@psnv.cz

Předjednané exkurze:

- Včelařství pana Volejníka u Přelouče
- Včelařství pana Holce v Nasavrkách
- **Firma Pleva**, (výroba kosmetiky z včelích produktů)

Nástupní místa na trase Blatná – Tábor – Havlíčkův Brod, přesné časy budou upřesněny přihlášeným. Návrat v pozdních večerních hodinách. Počet míst je omezen, platba pouze na účet PSNV-CZ na základě přiděleného variabilního symbolu po přihlášení. V přihlášce uveďte místo nástupu, v Blatné je možno parkovat osobní automobily v areálu učiliště.

Petr Texl, Radek Kobza